

UDK: 331.2/336.5

Bolovanje radi komplikacija u trudnoći, te pravo na rodiljni i roditeljski dopust

Valentina Bocak, mag. oec.

Pravo roditelja na rodiljni i roditeljski dopust, ostvarivanje novčanih naknada s te osnove uređeno je Zakonom o rodiljnim i roditeljskim potporama, kojim su u 2020. godini promijenjeni iznosi naknada. Prava trudnica (s osnove bolovanja radi komplikacija u trudnoći) detaljnije su propisana propisima o obveznom zdravstvenom osiguranju, dok je zaštita trudnica i majki (roditelja) uređena i Zakonom o radu, o čemu detaljnije pišemo u nastavku članka.

1. Uvod

Prava zaposlenih i nezaposlenih trudnica i majki propisana su Zakonom o rodiljnim i roditeljskim potporama (Nar. Nov., br. 85/08 do 37/20, nadalje: ZakRod), čl.30 do 36. Zakona o radu (Nar. Nov., br. 93/14 do 98/19, nadalje: ZOR) koji propisuje zaštitu prava zaposlenih trudnica, majki i posvojitelja, dok je Zakonom o obveznom zdravstvenom osiguranju (Nar. Nov., br. 80/13 do 98/19, nadalje: ZakZO) kao i Pravilnikom o uvjetima i načinu ostvarivanja prava iz obveznog zdravstvenog osiguranja (Nar. Nov., br. 49/14 do 9/21, nadalje: PravZO) utvrđeno pravo trudnica na bolovanje radi komplikacija u trudnoći i rodiljni dopust, kao i pravo na novčanu naknadu, te uvjeti pod kojima se i u kojoj visini novčana naknada ostvaruje.

2. Bolovanje radi komplikacija u trudnoći

Ukoliko je trudnica zdrava, trudnoća uredna, a rad se obavlja u sigurnoj okolini, trudnica može raditi sve do Zakonom predviđenog roka (45 dana prije očekivanog poroda, čl. 12. ZakRod).

Međutim, ukoliko primjerice dođe do rizika od preranog porođaja (uključivo i blizanačku trudnoću), ili trudnica ima visoki krvni tlak, kao i ukoliko postoje drugi medicinski razlozi, liječnik specijalist će trudnicu uputiti na bolovanje radi komplikacija u trudnoći.

2.1. Pravo na novčanu naknadu za vrijeme bolovanja radi komplikacija u trudnoći zaposlenih trudnica

Za vrijeme bolovanja radi komplikacija u trudnoći, trudnica ima pravo na naknadu plaće.

Naknadu plaće od prvog dana bolovanja isplaćuje Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje (u daljnjem tekstu: Zavod), prema čl. 41. st. 1. ZakZO.

Područnom uredu Zavoda (nadležnom prema mjestu prebivališta osigurane osobe) potrebno je dostaviti:

- pismeni zahtjev,
- Izvješće o bolovanju (tzv. „doznaku“),
- Potvrdu o plaći (koju popunjava poslodavac) i
- presliku kartice tekućeg računa trudnice.

Visinu naknade plaće utvrđuje Zavod prema prosijeku isplaćenih plaća u razdoblju od 6 mjeseci prije mjeseca u kojem je žena počela bolovanje radi komplikacija u trudnoći, prema čl. 73. st.1. PravZO (primjerice, ako je trudnica započela bolovanje radi komplikacija u trudnoći 20.02.2021. godine, u prosjek isplaćenih plaća uračunati će se plaće isplaćene u 1. mjesecu 2021. te 12., 11., 10., 9. i 8. mjesecu 2020. godine) i to pod uvjetom da trudnica ima ostvareno **prethodno osiguranje** u Zavodu na osnovi radnog odnosa najmanje 9 mjeseci neprekidno ili 12 mjeseci s prekidima u posljednje dvije godine tzv. prethodno osiguranje (čl. 56. st. 1. ZakZO).

ističemo...

Kada je trudnica na bolovanju radi komplikacija u trudnoći, za ostvarivanje prava na punu naknadu plaće treba zadovoljavati uvjet prethodnog osiguranja u Zavodu, a koji iznosi najmanje 9 mjeseci neprekidno ili 12 mjeseci s prekidima u posljednje dvije godine.

Ako je trudnica u 6 mjesečnom razdoblju radila kod dva ili više poslodavaca (primjerice od 8.- 11. mjeseca 2020. kod jednog, u 12.

mjesecu 2020. kod drugog i 1. mjesecu 2021. godine kod trećeg poslodavca) u izračun naknade plaće uračunava se plaća isplaćena kod svih (sva tri) poslodavaca u 6 – mjesečnom razdoblju (čl. 73. st.4. PravZO).

Napominjemo da naknada plaće za vrijeme bolovanja radi komplikacija u trudnoći (koja se isplaćuje na teret sredstava Zavoda) obračunana prema prosječnom iznosu plaće (u propisanom 6 mjesečnom razdoblju) **ne može iznositi više od 4.257,28 kn** (proračunska osnovica od 3.326,00 kn uvećana za 28% prema čl. 55. st.3. ZakZO).

ističemo...

Ukoliko trudnica **nema ispunjen uvjet** prethodnog staža (dakle, u radnom je odnosu manje od 9 mjeseci neprekidno ili manje od 12 mjeseci s prekidima u proteklih 2 godine) ima pravo na naknadu plaće za sve vrijeme trajanja **bolovanja radi komplikacija u trudnoći** u iznosu od 831,50 kuna (u visini 25% od proračunske osnovice, prema čl. 55. st.1. ZakZO).

Kod izračuna naknade plaće se **prosjeck isplaćenih plaća** (u razdoblju od 6 mjeseci prije mjeseca u kojem je započeto bolovanje) dijeli sa brojem **sati rada** za koje je plaća isplaćena (dakle, zbroj sati rada u tih 6 mjeseci), što čini **prosječni iznos plaće** (čl. 73. st. 1. i 2. PravZO) po satu rada tj. osnovicu za utvrđivanje naknade plaće za vrijeme bolovanja.

Isplaćena plaća temeljem koje se utvrđuje osnovica za naknadu plaće podrazumijeva se (čl. 73. st. 6. PravZO):

- **redovita mjesečna plaća** radnika **isplaćena za kalendarski mjesec** (plaća isplaćena u tekućem mjesecu za taj mjesec, odnosno u tekućem mjesecu za prethodni mjesec) u novcu ili u naravi **za rad u određenom mjesecu**, utvrđena prema odredbama propisa o radu i drugih propisa, o određivanju plaće (prema ugovoru o radu, kolektivnom ugovoru, pravilniku o radu i sl. aktima kojima je utvrđen obračun i isplata plaće),
- i naknada plaće isplaćena za vrijeme odsutnosti s rada (godišnji odmor, plaćeni dopust i bolovanje isplaćeno na teret poslodavca) koju isplaćuje pravna ili fizička osoba kod koje je radnik zaposlen (plaća isplaćena u tekućem mjesecu za taj mjesec, odnosno u tekućem mjesecu za prethodni mjesec).

Iznimno, za radnike upućene **na rad u ugovorne države i treće države** se pod isplaćenom plaćom, temeljem koje se utvrđuje osnovica za naknadu plaće za vrijeme bolovanja, smatra osnovica za obračun obveznih doprinosa umanjena za doprinos iz osnovice, porez i prirez (čl. 73. st.7. PravZO).

U osnovicu za utvrđivanje naknade plaće koja se isplaćuje na teret HZZO –a ili državnog proračuna, u slučaju da osiguranik u 6 mjesečnom razdoblju, **osim plaće** ima i ostvarenih primitaka po osnovi **drugog dohotka (honorari)**, uračunavaju se i primitci od honorara

(kojima se prema propisima o porezu na dohodak, utvrđuje drugi dohodak, a koji čine osnovu za obračun doprinosa u skladu s propisima o doprinosima za obvezna osiguranja) ako su ti primitci isplaćeni u navedenom šestomjesečnom razdoblju. Ti se primitci uračunavaju u naknadu na zahtjev samog osiguranika HZZO – u, uz uvjet da osiguranik ima ostvaren staž osiguranja (najmanje devet mjeseci neprekidno ili 12 mjeseci s prekidima u posljednje dvije godine (prethodno osiguranje), prema čl. 54. st.4. ZakZO).

Primjer 1. - Obračun plaće, ispunjavanje Potvrde o plaći i JOPPD obrasca trudnice koja je započela bolovanje radi komplikacija u trudnoći, a kojoj je plaća redovito isplaćivana

Trudnica Hana Anić iz Zagreba, kojoj ugovorena bruto plaća mjesečno iznosi 6.750,00 kn, započela je bolovanje radi komplikacija u trudnoći sa 14.05.2021. godine (svibanj 2021., kod 5 dnevnog rada po 8 sati dnevno, op.a., ima 168 radnih sati). Plaća za izvršeni rad do 13.05.2021. (za 72 sata (9 radnih dana x 8 sati) isplaćena joj je na tekući račun 14.06.2021. godine (bruto iznos od 2.892,86 kn (6.750,00/168x72), odnosno neto 2.314,29 kn).

Plaća	Iznos
I. Bruto plaća	2.892,86
1. Doprinosi iz plaće	578,57
a) MIO I. stup - 15%	433,93
b) MIO II. stup – 5%	144,64
2. Dohodak (Bruto plaća – doprinosi)	2.314,29
3. Osobni odbitak	2.314,29*
4. Osnovica za oporezivanje	0,00
5. Porez na dohodak - ukupno	0,00
a) 20% (do 30.000,00)	0,00
b) 30% (iznad 30.000,00)	0,00
5.1. Prirez na dohodak	0,00
6. Plaća za isplatu (rbr.2.-rbr.5.)	2.314,29
II. Doprinos na plaću (za zdravstveno osiguranje 16,5%)	477,32

* Radnica ima pravo na osobni odbitak u iznosu od 4.000,00 kn, no kako odbitak ne može ići u minus „-“, isti iznosi 2.314,29 kn (tj. jednak je dohotku Bruto – doprinos za MIO).

Trudnica ispunjava uvjet prethodnog osiguranja. Poslodavac joj je izdao Potvrdu o plaći, sa podacima o plaćama isplaćenima u razdoblju od 6 mjeseci prije mjeseca u kojem je započela bolovanje (u 4., 3., 2. i 1. mjesecu 2021. godine, te u 12. i 11. mjesecu 2020. godine, za rad obavljen u 10., 11. i 12. mjesecu 2020. te 1., 2. i 3. mjesecu 2021.), popunjenu na slijedeći način:

Telefon za konzultacije

01/ 48 36 046

01/ 49 21 739

(isključivo putem PIN-a)

RAČUNOVODSTVO
i POREZI u praksi

Ponedjeljkom i četvrtkom
od 11.00 do 15.30 sati,
utorkom, srijedom i petkom
od 8.30 do 13.00 sati.

NAZIV OBVEZNIKA UPLETE DOPRINOSA		POTVRDA o plaći
BIGI d.o.o. Zagreb		
Broj obveze	1 1 4 0 0 2 5 7 8 9 0	

1. PODACI O OSIGURANIKU

Prezime: Anić	Ime: Hana
Dan, mjesec i godina rođenja: 21.02.1998.	OIB: 5 6 7 8 9 1 1 2 3 4 5
Broj osigurane osobe u HZZO 1 1 4 0 1 3 4 6 7 8 9	MBO osigurane osobe 2 1 0 2 9 8 5 3 3 5 0 0 2
Osiguranik individualne kapitalizirane štednje - II. stup mirovinskog osiguranja da* ne*	

2. PODACI O IZNOSIMA PLAĆE KOJA JE OSIGURANIKU ISPLAĆENA U POSLJEDNJIH ŠEST MJESECI PRIJE MJESECA U KOJEM JE NASTUPIO SLUČAJ NA OSNOVI KOJEG SE STJEČE PRAVO NA NAKNADU

tj. u razdoblju od 0 1 1 1 2 0 2 0 do 3 0 0 4 2 0 2 1 ⁽¹⁾, a za mjesece:

Isplata izvršena za mj./god. ⁽²⁾	Plaća ⁽³⁾	Isplaćena plaća ⁽⁴⁾	Broj sati					
			provedenih na radu u		Odsutnost s rada s pravom na naknadu plaće po ZOR-u ⁽⁵⁾	Ukupno sati	Sati bolovanja na teret HZZO	Sati prema kalendaru radnog vrem. poslodavca ⁽⁶⁾
			punom radnom vremenu	dužem od punog radnog vremena				
1	2	3	4	5	6	7	8	9
10/2020	6.750,00	5.069,60	176			176		176
11/2020	6.750,00	5.069,60	168			168		168
12/2020	6.750,00	5.069,60	184			184		184
1/2021	6.750,00	5.069,60	168			168		168
2/2021	6.750,00	5.069,60	160			160		160
3/2021	6.750,00	5.069,60	184			184		184
Ukupno:	40.500,00	30.417,60*	1040			1040		1040

3. OSNOVICU ČINI PROSJEČNI IZNOS PLAĆE ISPLAĆENE U POSLJEDNJIH ŠEST MJESECI,

a koja iznosi ⁽⁷⁾ **38,94** kn po satu - brutto, odnosno ⁽⁸⁾ **29,25** kn po satu - netto.

M.P.

Ug.

Potpis odgovorne osobe

Napomena: Za štetu koja bi nastala zbog davanja netočnih podataka odgovara obveznik uplate doprinosa u smislu Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju

NAPOMINJEMO da se navedeni obračun sati odnosi na poslodavca koji ima organiziran radni tjedan od 5 dana po 8 sati, te se navedeni sati po mjesecima **mogü razlikovati** kod poslodavca kojem je puno radno vrijeme raspoređeno na 6 dana u tjednu.

Prosječni iznos plaće isplaćen u posljednjih 6 mjeseci izračunava se na slijedeći način:

- bruto iznos plaće ukupni / broj sati rada = 40.500,00 / 1040 = 38,94 kn po satu bruto,
- neto iznos plaće ukupni / broj sati rada = 28.584,00 / 1040 = 29,25 kn po satu neto.

Hana Anić je za svibanj primila plaću koju joj je obračunao poslodavac do 13.05.2021. godine (svibanj 2021. ima 168 sati, te sat rada iznosi 40,1785714 kn (6.750,00 / 168) x **72 sata (od 01.-13.05.)** = 2.892,86 kn bruto, odnosno 2.314,29 kn neto), dok joj za razdoblje od 14. do 31.05.2021. naknadu plaće obračunava Zavod.

Poslodavac popunjava **obrazac JOPPD** i predaje Poreznoj upravi zajedno sa isplatom plaće (ili najkasnije slijedeći dan), tj u ovom primjeru je poslodavac dužan podnijeti obrazac JOPPD 14. (najkasnije 15.) lipnja 2021. godine.

Stranica B Obrascu JOPPD ispuniti će se na slijedeći način:

NAZIV OBVEZNIKA UPLETE DOPRINOSA

ABC d.o.o. Zagreb

POTVRDA
o plaći

Broj obveze 1 1 4 0 0 2 5 7 8 9 0

1. PODACI O OSIGURANIKU

Prezime: Ivić

Ime: Maja

Dan, mjesec i godina rođenja: 21.02.1997.

OIB: 5 6 7 8 9 1 1 2 3 4 5

Broj osigurane osobe u HZZO 1 1 4 0 1 3 4 6 7 8 9

MBO osigurane osobe 2 1 0 2 9 8 2 3 2 5 0 9 0

Osiguranik individualne kapitalizirane štednje - II. stup mirovinskog osiguranja da* ne*

2. PODACI O IZNOSIMA PLAĆE KOJA JE OSIGURANIKU ISPLAĆENA U POSLJEDNJIH ŠEST MJESECI PRIJE MJESECA U KOJEM JE NASTUPIO SLUČAJ NA OSNOVI KOJEG SE STJEČE PRAVO NA NAKNADU

tj. u razdoblju od 0 1 1 0 2 0 2 0 do 3 1 0 3 2 0 2 1⁽¹⁾, a za mjesece:

Isplata izvršena za mj./god. ⁽²⁾	Plaća ⁽³⁾	Isplaćena plaća ⁽⁴⁾	Broj sati					
			provedenih na radu u		Odsutnost s rada s pravom na naknadu plaće po ZOR-u ⁽⁵⁾	Ukupno sati	Sati bolovanja na teret HZZO	Sati prema kalendaru radnog vrem. poslodavca ⁽⁶⁾
			punom radnom vremenu	dužem od punog radnog vremena				
1	2	3	4	5	6	7	8	9
02/2021	7.000,00*	5.222,40	160			160		160
Ukupno:	7.000,00*	5.222,40	160			160		160

3. OSNOVICU ČINI PROSJEČNI IZNOS PLAĆE ISPLAĆENE U POSLJEDNJIH ŠEST MJESECI,

a koja iznosi⁽⁷⁾ 43,75 kn po satu - brutto, odnosno⁽⁸⁾ 32,64 kn po satu - netto.

Napomena: nije isplaćena niti jedna plaća

Neto vrijednost sata prema najnižoj mjesečnoj osnovici: $2.791,02^1 : 184^{**} = 15,17$ knNeto vrijednost sata za obračun visine naknade $15,17 \times 70\% = 10,62$ kn

M.P.

Ug.

Potpis odgovorne osobe

Napomena: Za štetu koja bi nastala zbog davanja netočnih podataka odgovara obveznik uplate doprinosa u smislu Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju

*upisuje se plaća prema ugovoru o radu, drugom ugovoru ili pojedinačnom aktu u bruto i neto iznosu za isplatu u mjesecu prije mjeseca u kojem je radnica započela bolovanje (u ovom slučaju bi to bila plaća isplaćena u ožujku 2021. za veljaču 2021. u kojoj je bilo 160 radnih sati).

**pripadajuća propisana osnovica (čl. 73. st. 3. PravZO) obračun izvršen na najnižu osnovicu za obračun doprinosa) se podijeli sa satima rada mjeseca prije mjeseca u kojem je radnica započela bolovanje (započela je bolovanje sa 26.04.2021.) – te je to ožujak 2021. koji ima 184 sata (kod 5 dnevnog tjednog rada po 8 sati dnevno, op.a.).¹

1 Obračunom place na najnižu osnovicu za obračun doprinosa (3.488,78 kn), uz primjenu osnovnog osobnog odbitka, te prizre za grad Zagreb, dobije se neto u iznosu od 2.791,02 kn.

Kako nema isplate najmanje dvije plaće (iako radnica ispunjava uvjet staža osiguranja) osnovica za izračun naknade za bolovanje utvrđuje se u visini najniže osnovice za obračun doprinosa, umanjene za doprinose, te porez i prizet.

Napomena, u slučaju da radnik ima pravo na uvećani osobni odbitak (temeljem PK kartice), primjerice 2,7 (za dvoje djece), tada se obračun vrši sa tim odbitkom, no u HZZO treba dostaviti dokaz (preliku PK kartice) o uvećanom faktoru osobnog odbitka.

2.1.2. Naknada plaće za vrijeme bolovanja radi komplikacija u trudnoći u slučaju prestanka radnog odnosa

Ukoliko trudnici, za vrijeme bolovanja radi komplikacija u trudnoći, prestane radni odnos kod poslodavca, **naknada plaće** za vrijeme bolovanja pripada joj **i nakon prestanka radnog odnosa** sve do isteka korištenja tog prava (čl. 51. st. 3. ZakZO).

Konkretnije, trudnica će dobivati naknadu plaće radi bolovanja do kraja bolovanja radi komplikacija u trudnoći sve do početka prava na roditeljni dopust (koji predstavlja **novi osigurani slučaj**).

Ta se trudnica treba javiti Zavodu za zapošljavanje u roku od 30 dana od prestanka radnog odnosa.

Pravo na roditeljni dopust ostvaruje na način propisan za **nezaposlene majke** (čl. 27. st.4. ZakRod).

ističemo...

Napomena, trudnice koje **nisu zaposlene** (nezaposlene) **nemaju pravo na naknadu za bolovanje** radi komplikacija u trudnoći, budući nisu zaposlene pa ne mogu niti biti na bolovanju (tj. opravdanom izostanku s posla iz zdravstvenih razloga).

3. Pravo na roditeljni i roditeljski dopust

Zakonom o roditeljnima i roditeljskim potporama (Nar. nov., br. 85/08 do 37/20, nadalje ZakRod) regulirana su prava zaposlenih, nezaposlenih, samozaposlenih majki, poljoprivrednica, majki izvan sustava rada i td., prema kojem roditelji imaju pravo na novčane i vremenske potpore.

3.1. Vremenske i novčane potpore

Vremenske potpore (čl. 2. st 1. ZakRod) su:

- dopusti,
- poštede od rada i
- propisano vrijeme za brigu o djetetu.

Novčane potpore (čl. 2. st. 2. ZakRod) su:

- naknada plaće (koju ostvaruju zaposleni roditelji),
- novčana naknada (ostvaruju roditelji koji ostvaruju drugi dohodak, roditelj poljoprivrednik i nezaposleni roditelj
- prema propisima o zapošljavanju)
- novčana pomoć (ostvaruju roditelji izvan sustava rada²).

² Roditelj izvan sustava rada je korisnik mirovine, korisnik prava na profesionalnu rehabilitaciju ili korisnik prava na invalidsku mirovinu zbog profesionalne nesposobnosti za rad prema propisima o mirovinskom osiguranju Republike Hrvatske ili osoba koja se prema propisima iz socijalne skrbi ne smatra sposobnom za rad ili se prema drugim propisima smatra uzdržavanom osobom ili je polaznik redovitog školovanja ili sveučilišnog ili stručnog studija ili korisnik koji nije zaposlen, samozaposlen, nezaposlen ne ostvaruje drugi dohodak i nije poljoprivrednik, a ima priznat status zdravstveno osigurane osobe iz obveznog zdravstvenog osiguranja (prema čl. 7. st. 1. t. 6. ZakRod).

- jednokratna novčana potpora za novorođeno dijete (ostvaruju svi nabrojani roditelji).

Vremenske i novčane potpore ostvaruje majka i otac djeteta, posvojitelj djeteta, skrbnik, udomitelj ili druga fizička osoba kojoj je maloljetno dijete odlukom nadležnog tijela povjereno na čuvanje i odgoj (čl. 2. st.3. ZakRod).

3.1.1. Korisnici roditeljnih i roditeljskih potpora

Korisnik roditeljnih i roditeljskih potpora je:

- djetetov **roditelj** koji je zaposlen, samozaposlen (osobe koje na području Republike Hrvatske obavljaju gospodarsku djelatnost obrta i s obrtom izjednačenih djelatnosti; osobe koje samostalno u obliku slobodnog zanimanja obavljaju profesionalnu djelatnost te osobe koje u Republici Hrvatskoj obavljaju djelatnost poljoprivrede i šumarstva kao jedino ili glavno zanimanje, ako su obveznici poreza na dohodak ili poreza na dobit, a nisu osigurane po osnovi rada; službenici vjerske zajednice, koja je upisana u evidenciju vjerskih zajednica koju vodi nadležno državno tijelo, ako nisu osigurani po osnovi rada, sukladno odredbi čl.7. st. 1. t. 2. ZakRod), ostvaruje drugi dohodak (prema kojem su uplaćeni doprinosa za obvezna osiguranja), poljoprivrednik, nezaposleni roditelj (kojima je prema propisima o zapošljavanju priznat stvus nezaposlene osobe čl.7. st. 1. t. 4. ZakRod), te roditelj izvan sustava rada (korisnik mirovine, korisnik prava na profesionalnu rehabilitaciju ili korisnik prava na invalidsku mirovinu zbog profesionalne nesposobnosti za rad prema propisima o mirovinskom osiguranju Republike Hrvatske ili osoba koja se prema propisima iz socijalne skrbi ne smatra sposobnom za rad ili se prema drugim propisima smatra uzdržavanom osobom ili je polaznik redovitog školovanja ili sveučilišnog ili stručnog studija ili korisnik koji nema uvjete za ostvarenje statusa korisnika iz točke čl. 7. st. 1. t. 1. do 5. ZakRod, a ima priznat status zdravstveno osigurane osobe iz obveznog zdravstvenog osiguranja, prema odredbi čl. 7. st. 1. t. 6. ZakRod),
- **posvojitelj** koji ima utvrđen status osigurane osobe u obveznom zdravstvenom osiguranju, prema svom radnopravnom statusu,
- **skrbnik maloljetnog djeteta** kojem je rješenjem nadležnog tijela to dijete povjereno na čuvanje i odgoj ili druga fizička osoba kojoj je maloljetno dijete odlukom nadležnog tijela povjereno na čuvanje i odgoj, prema svom radnopravnom statusu, pod uvjetom da ima status osigurane osobe u obveznom zdravstvenom osiguranju i ako s tim djetetom živi u zajedničkom kućanstvu,
- **udomitelj maloljetnog djeteta**, prema svom radnopravnom statusu, pod uvjetom da ima status osigurane osobe u obveznom zdravstvenom osiguranju i ako s tim djetetom živi u zajedničkom kućanstvu,
- **stranac s odobrenim stalnim boravkom** u Republici Hrvatskoj koji ima priznat status osigurane osobe u obveznom zdravstvenom osiguranju.

Pravo mogu ostvariti i stranci koji su prema propisima o azilu ostvarili status azilanta ili status osobe pod supsidijarnom zaštitom.

Zaposlenim roditeljem smatra se i roditelj koji je:

- izabran ili imenovan na stalnu dužnost u tijelima državne vlasti ili u tijelima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, ako za taj rad prima plaću i ako po toj osnovi ima priznat status osiguranika iz obveznog zdravstvenog i mirovinskog osiguranja,

- član uprave trgovačkog društva, ako po toj osnovi ima priznat status osiguranika iz obveznog zdravstvenog i mirovinskog osiguranja,
- prema propisima o radu sklopio ugovor o stručnom osposobljavanju, bez zasnivanja radnog odnosa i koji, po toj osnovi, ima priznat status osiguranika iz obveznog zdravstvenog i mirovinskog osiguranja,
- roditelj njegovatelj, koji po toj osnovi ima priznat status osiguranika iz obveznog zdravstvenog i mirovinskog osiguranja te
- osoba koja pruža njegu i pomoć hrvatskom ratnom vojnom invalidu iz Domovinskog rata, te po toj osnovi ima priznat status osiguranika iz obveznog zdravstvenog i mirovinskog osiguranja

3.2. Prava zaposlenih korisnika na roditeljni i roditeljske potpore

Zaposleni roditelj ima pravo (čl. 9. ZakRod) na:

- 1) roditeljni dopust,
- 2) roditeljski dopust,
- 3) rad s polovicom punoga radnog vremena,
- 4) rad s polovicom punog radnog vremena zbog pojačane njege djeteta,
- 5) stanku za dojenje djeteta,
- 6) dopust trudne radnice ili dopust radnice koja je rodila ili dopust radnice koja doji dijete,
- 7) slobodan radni dan za prenatalni pregled
- 8) dopust ili rad s polovicom punog radnog vremena radi skrbi i njege djeteta s težim smetnjama u razvoju,
- 9) mirovanje radnog odnosa do treće godine života djeteta,
- 10) naknadu plaće ili novčanu naknadu,
- 11) jednokratnu novčanu potporu za novorođeno dijete (u visini do 10.000,00 kn prema čl. 7. st. 2. t. 25. PravDoh).

Roditelj koji ostvaruje drugi dohodak, poljoprivrednik, kao i nezaposleni roditelj ima pravo na:

- 1) roditeljni poštudu od rada,
- 2) roditeljsku poštudu od rada,
- 3) naknadu plaće ili novčanu naknadu,
- 4) jednokratnu novčanu potporu za novorođeno dijete.

Roditelj izvan sustava rada ima pravo na novčanu pomoć radi roditeljske ili roditeljske brige o djetetu, kao i jednokratnu novčanu potporu za novorođeno dijete (čl. 9. st.4. i st. 9. ZakRod).

Posvojitelj temeljem pravomoćnog rješenja o posvojenju po propisima o obiteljskim odnosima ima pravo, zavisno od njegova radnopravnog statusa, na posvojiteljski dopust ili posvojiteljsku poštudu od rada ili posvojiteljsku brigu o djetetu te, za vrijeme korištenja jednog od tih prava, pravo na naknadu plaće ili novčanu naknadu ili novčanu pomoć.

Skrbnik maloljetnog djeteta temeljem pravomoćnog rješenja o skrbištvu, odnosno pravomoćne odluke nadležnog tijela kojom mu je dijete povjereno na čuvanje i odgoj, ostvaruje prava prema svome radnopravnom statusu i pod uvjetom da ta prava roditelj nije iskoristio.

Udomitelj maloljetnog djeteta temeljem pravomoćnog rješenja nadležnog tijela, ostvaruje pravo na roditeljni i roditeljski dopust ovisno o svom radnopravnom statusu i pod uvjetom da ta prava roditelj nije iskoristio, no **nema pravo** na novčane potpore (čl. 9. st.9. ZakRod).

3.2.1. Rodiljni dopust

Zaposlena trudnica, odnosno zaposlena majka za vrijeme trudnoće, poroda i njege novorođenog djeteta, ima pravo na roditeljni dopust

u trajanju **od 28 dana prije dana očekivanog poroda do navršenih 6 mjeseci života djeteta**, koji se sastoji od obveznog i dodatnog roditeljnog dopusta (čl. 12. ZakRod).

Zaposlena trudnica, odnosno zaposlena majka pravo na **obvezni roditeljni dopust koristiti u neprekidnom trajanju od 98 dana**, od kojih 28 dana prije dana očekivanog poroda te 70 dana nakon rođenja djeteta. Iznimno se, ovisno o stanju trudnoće i zdravstvenom stanju zaposlene trudnice, obvezni roditeljni dopust **može početi koristiti i 45 dana prije dana očekivanog poroda**, što **utvrđuje** izabrani doktor **ginekolog iz obveznoga zdravstvenog osiguranja**.

Dan očekivanoga poroda **utvrđuje** izabrani **doktor ginekolog iz obveznoga zdravstvenog osiguranja**.

Po **proteku obveznog roditeljnog dopusta** (70 dana nakon rođenja djeteta) zaposlena majka ima pravo na dodatni roditeljni dopust do navršenih 6 mjeseci života djeteta, koji može svojom **pisanom izjavom prenijeti na oca djeteta**, uz njegovu prethodnu suglasnost, u cijelosti ili u vremenski ograničenom trajanju.

Ako je dijete **prerano rođeno**, obvezni roditeljni dopust (70 dana nakon rođenja djeteta) ili dodatni roditeljni dopust (do navršenih 6. mjeseci života djeteta) **produžuje se** za onoliko dana za koliko je dijete prerano rođeno.

Prerano rođeno dijete je ono rođeno prije navršenog 37. tjedna (odnosno 259. dana) trudnoće, sukladno ocjeni nadležnog tijela Zavoda temeljem vještačenja na osnovi medicinske dokumentacije.

Majka djeteta koja koristi pravo na obvezni roditeljni dopust, može po isteku obveznog roditeljnog dopusta (70 dana nakon rođenja djeteta) radi zaposlenja ili samozaposlenja prekinuti korištenje prava na roditeljni poštudu od rada, pri čemu **otac djeteta ima pravo** na korištenje preostalog dijela neiskorištenog prava (dodatnog roditeljnog dopusta), sukladno svom radnopravnom statusu, uz majčinu pisanu suglasnost i neovisno o radnopravnom statusu majke (predajom zahtjeva HZZO-u), prema čl. 28. st. 3. ZakRod.

3.2.1.1. Naknada plaće zaposlenog roditelja za vrijeme roditeljnog dopusta

Za vrijeme korištenja roditeljnog dopusta zaposleni roditelj ima pravo na naknadu plaće.

Naknadu plaće **od prvog dana obveznog roditeljnog dopusta isplaćuje** Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje.

Za ostvarivanje prava na obvezni roditeljni dopust, potrebno je Područnom uredu Zavoda (nadležnom prema mjestu prebivališta osigurane osobe) dostaviti slijedeće:

- pismeni zahtjev,
- Izvješće o bolovanju (tzv. „doznaku“),
- Potvrdu o plaći (koju popunjava poslodavac za zaposlenog roditelja) i
- presliku kartice tekućeg računa majke (roditelja).

Visinu naknade plaće za vrijeme roditeljnog dopusta utvrđuje Zavod prema **prosijeku isplaćenih plaća u razdoblju od 6 mjeseci prije mjeseca** u kojem je žena **počela roditeljni dopust** i to u **100% iznosu od osnovice** (čl. 55. st. 2. i 3. ZakZO) koja **nije ograničena**, uz ispunjenje uvjeta staža osiguranja i ne može iznositi manje od **2.328,20 kn³** tj. manje od 70% proračunske osnovice (čl. 4. st. 2. ZakRod).

Ukoliko roditelj **ne ispunjava uvjet staža osiguranja** tj. nema neprekidni **radni staž od 9 mjeseci neprekidno ili 12 mjeseci s prekidima u posljednje dvije godine**, za vrijeme roditeljnog dopusta ima pravo na naknadu u 70% iznosu proračunske osnovice tj. 2.328,20 kn (čl. 24. st. 7. ZakRod).

3 Proračunska osnovica za 2021. godinu iznosi 3.326,00 kn prema Zakonu o izvršavanju državnog proračuna za 2021. godinu (Nar. nov., br. 135/20).

Ako je majka (roditelj) radila **nepuno radno vrijeme**, naknada plaće za nepuno radno vrijeme izračunava kao razmjerni dio najniže odnosno najviše naknade plaće koja se isplaćuje na teret Zavoda, no **ne može biti niža od 70% iznosa proračunske osnovice** (čl. 24. st. 9. ZakRod), tj. od 2.328,20 kn.

Ukoliko roditelj (majci), za vrijeme obveznog roditeljnog dopusta, **prestanu radni odnos** kod poslodavca, **naknada plaće** za vrijeme bolovanja pripada joj **i nakon prestanka radnog odnosa** sve do isteka korištenja tog prava (čl. 51. st.3. ZakZO), pod uvjetom da je roditelj (majka) počela koristiti pravo na obvezni roditeljni dopust prije nego što joj je prestao radni odnos.

Isplaćena plaća temeljem koje se utvrđuje osnovica za naknadu plaće je **redovna mjesečna plaća** radnice isplaćena prema odredbama propisa o radu i drugih propisa o određivanju plaće (**za sate provedene na radu**), te naknada plaće isplaćena **za vrijeme odsutnosti s rada** (godišnji odmor, plaćeni dopust i bolovanje) koju isplaćuje pravna ili fizička osoba kod koje je radnik zaposlen (plaća isplaćena u tekućem mjesecu za taj mjesec, odnosno u tekućem mjesecu za prethodni mjesec), prema čl. 54. st.2. ZakZO.

U osnovicu za izračun naknade plaće **ne ubrajaju** se slijedeće isplate (čl. 76. st.2. PravZO):

- 1) primanja koja je osiguranik primio prema propisima o mirovinskom osiguranju te o obveznom zdravstvenom osiguranju, osim naknade plaće za vrijeme privremene nesposobnosti za rad koja se isplaćuje na teret pravne ili fizičke osobe – poslodavca,
- 2) posebne nagrade u znak priznanja i prigodne novčane isplate radnicima (stimulacije, menadžerske nagrade),
- 3) nagrade za dugogodišnji rad i sl.,
- 4) regres za godišnji odmor,
- 5) isplate za npr. Uskrs, Božić, obljetnice poslodavca i sl., bez obzira jesu li u općem aktu poslodavca određene kao osnove za raspodjelu plaća,
- 6) primanja u ime naknada troškova (terenski dodatak, naknada za odvojeni život i sl.),
- 7) naknade isplaćene za izume i tehnička unapređenja ostvarena na radu ili u svezi s radom,
- 8) premije osiguranja koje poslodavac plaća za radnike po osnovi osiguranja života i dodatne mirovine te dopunskog zdravstvenog osiguranja i slično.

ističemo...

Ukoliko je roditelj, **nakon bolovanja radi komplikacija u trudnoći nastavila koristiti pravo na roditeljni dopust** (bez prekida), ostvaruje **pravo na utvrđivanje naknade plaće za vrijeme obveznog roditeljnog dopusta od iste osnovice** koja je služila za obračun i isplatu naknade plaće zbog komplikacija u trudnoću, ali samo ako je to za nju povoljnije (čl. 81. st.2. PravZO).

Roditelji koji su sklopili ugovor o **stručnom osposobljavanju**, bez zasnivanja radnog odnosa, roditelji **njegovatelji**, roditelji koja pružaju **njegu i pomoć HRVI** iz Domovinskog rata kao i roditelj koji je član uprave trgovačkog društva te po toj osnovi ima priznat status osiguranika iz obveznog zdravstvenog i mirovinskog osiguranja, za vrijeme korištenja roditeljnog dopusta ili prava na rad s polovicom punog radnog vremena imaju pravo na novčanu naknadu u visini od 70% proračunske osnovice (koja za 2021. iznosi 3.326,00 kn) tj. u iznosu **od 2.328,20 kn** (čl. 24. st. 9. ZakRod).

3.2.2. Roditeljski dopust

Zaposleni roditelj, nakon proteka roditeljnog dopusta (navršenih 6 mjeseci života djeteta ili najduže nakon 9 mjeseci života djeteta kod korištenja prava na rad s polovicom punog radnog vremena) ima pravo na roditeljski dopust koji može koristiti do osme godine života djeteta (čl. 13. i 14. ZakRod). Roditeljski dopust mogu koristiti oba zaposlena/samozaposlena roditelja, u pravilu, u jednakom dijelu (čl.13. st.1.i 2. ZakRod).

Roditeljski dopust može trajati od 8 do 30 mjeseci, ovisno o broju djece⁴:

- 8 mjeseci, za prvo i drugo rođeno dijete,
- 30 mjeseci, za rođene blizance, treće i svako sljedeće dijete.

Roditeljski dopust mogu koristiti **oba roditelja**, u jednakom trajanju od 4 ili 15 mjeseci (čl. 14. st. 3. ZakRod).

Ako roditeljski dopust **koristi samo jedan roditelj**, sukladno dogovoru, isti se koristi u trajanju od **6 mjeseci za prvo i drugo rođeno dijete**, odnosno **30 mjeseci za rođene blizance, treće i svako sljedeće dijete** (čl. 14. st. 4. ZakRod). Dakle, ako roditeljski dopust koriste oba roditelja svaki u trajanju od 4 mjeseca, slijedeća 2 mjeseca (do 6 mjeseci) su neprenosiva, tj. ako dogovorno prva 4 mjeseca roditeljskog dopusta koristi majka, a slijedeća 4 mjeseca otac – isti se ne može odreći svoja dva mjeseca roditeljskog dopusta u korist majke. Ukoliko **majka želi koristiti roditeljski dopust u trajanju od 6 mjeseci**, tada roditeljski dopust **više ne može koristiti otac**.

Roditeljski dopust se može **koristiti u cijelosti** ili u njegovim **dijelovima**.

Roditelji mogu roditeljski dopust koristiti **u dijelovima** sve do 8 godine života djeteta i to **najviše dva puta godišnje u trajanju od najmanje 30 dana**.

Ukoliko roditelji žele koristiti roditeljski dopust **u dijelovima**, trebaju o svojoj namjeri korištenja roditeljskog dopusta **pismeno obavijestiti svog poslodavca** najmanje 30 dana prije nastanka te promjene, koji je dužan dati pisanu izjavu o zaprimljenoj obavijesti o iskazanoj namjeri zaposlenog roditelja, s mogućnošću neprihvatanja te namjere za razdoblje od najviše 30 dana pod uvjetima utvrdjenim propisima o radu.

Sva prava (na roditeljski dopust, na produljenje trajanja roditeljskog dopusta, te za blizance i svako sljedeće dijete) roditelji **ostvaruju predajom pisanog zahtjeva HZZO** – u, najkasnije **15 dana prije početka** korištenja prava (čl. 44. st. 1 i 4. ZakRod).

3.2.2.1. Novčana naknada za vrijeme korištenja roditeljskog dopusta

Novčana naknada zaposlenog roditelja, koji **ispunjava uvjet staža osiguranja** (u trajanju od 9 mjeseci neprekidnog ili 12 mjeseci staža sa prekidima u prethodne 2 godine) za vrijeme korištenja roditeljskog dopusta (u trajanju od 6 mjeseci (ako to pravo koristi samo jedan roditelj, čl. 14. st. 4. ZakRod), odnosno 8 mjeseci (ako roditeljski dopust koriste oba roditelja, čl. 14. st. 3. ZakRod) iznosi 100% od osnovice za naknadu plaće (utvrđene prema 6 mjesecom prosjeku prije početka korištenja roditeljnog dopusta), s time da ista **ne može biti veća od 170% proračunske osnovice** (čl. 24. st. 2. ZakRod) tj. **5.654,20 kn mjesečno** (3.326,00 x 170%).

Po isteku korištenja roditeljskog dopusta od 8 mjeseci (tj. **nakon 8 mjeseci** ako roditeljski dopust koriste oba roditelja), odnosno na-

4 U ukupan broj djece uračunavaju se i mrtvorođena i umrla djeca, posvojena djeca, maloljetna djeca kojima je korisnik određen za skrbnika, maloljetna djeca kojima je korisnik određen za udomitelja, kao i djeca koja su odlukom nadležnog tijela povjerena korisniku na čuvanje ili odgoj, sukladno odredbi čl. 14. st. 7. ZakRod.

kon 6 mjeseci ako to pravo koristi samo jedan roditelj) pa sve do 30 mjeseca roditeljskog dopusta (ovisno o broju djece), roditelj **nadalje** ostvaruje pravo na naknadu u iznosu od **70% proračunske osnovice** tj. 2.328,20 kn mjesečno (čl. 24. st. 10. ZakRod).

Zaposleni roditelj koji **nema ispunjen uvjet staža osiguranja** (nema 9 mjeseci staža neprekidno, odnosno 12 mjeseci sa prekida u prethodne dvije godine) ima pravo na naknadu plaće za vrijeme roditeljskog dopusta u iznosu od **70% proračunske osnovice** tj. **2.328,20 kn** mjesečno (čl. 24. st. 7. ZakRod).

Zaposlenom roditelju **naknada plaće** za vrijeme korištenja roditeljskog dopusta **ne može biti manja** od 70% proračunske osnovice tj. **od 2.328,20 kn** neovisno o tome da li radi li u punom ili nepunom radnom vremenu (čl. 24. st. 8. ZakRod).

Zaposleni roditelj, osoba koja je sklopila **ugovor o stručnom osposobljavanju**, bez zasnivanja radnog odnosa, roditelj **njegovatelj** i osoba koja pruža **njegu i pomoć HRVI** iz Domovinskog rata za vrijeme korištenja prava na roditeljski dopust ili prava na rad s polovicom punog radnog vremena ima pravo na novčanu naknadu u visini od 50% proračunske osnovice tj. od **2.328,20 kn** (čl. 24. st. 9. ZakRod).

3.2.3. Rad s polovicom punog radnog vremena

Zaposleni roditelj može koristiti pravo na roditeljni dopust (do 6 mjeseca života djeteta) te roditeljski dopust (nakon navršenih 6 pa sve do navršenih 30 mjeseci života djeteta (ovisno o broju djece⁵) i u vidu prava na rad s polovicom punog radnog vremena (čl. 15. ZakRod).

Po isteku **obveznoga roditeljnog dopusta** (70 dana poslije poroda, čl. 12. st. 2. ZakRod) **roditelj** (majka ili otac, ako je pravo na roditeljni dopust prenijeto na oca djeteta) **može** tijekom **preostalog dijela roditeljnog dopusta** (do navršenog 6. mjeseca života djeteta) koristiti pravo na rad s polovicom punoga radnog vremena. Po isteku roditeljnog dopusta (nakon 6 mjeseci života djeteta) zaposlen roditelj može nastaviti koristiti pravo na rad s polovicom radnog vremena u trajanju u kojem je to pravo koristila za vrijeme roditeljnog dopusta, ali **najdulje do 9. mjeseca** života djeteta.

Drugim riječima, ako je primjerice majka počela raditi s polovicom punog radnog vremena nakon 4. mjeseca života djeteta, te je do navršenih 6 mjeseci života djeteta, odnosno do kraja trajanja roditeljnog dopusta to pravo koristila 2 mjeseca, isto pravo može nastaviti koristiti još 2 mjeseca tj. od 6. do 8. mjeseca života djeteta. Isto tako, roditelj koji je pravo na rad s polovicom počeo koristiti u 3. mjesecu života djeteta, te je navedeno pravo (do isteka roditeljnog dopusta) koristio 3 mjeseca, može isto pravo koristiti samo do 9. mjeseca života djeteta (iako bi se 3 mjeseca korištenja tog prava ustvari računala do navršenih 10. mjeseci života djeteta, da to pravo nije vremenski ograničeno do 9. mjeseca života djeteta).

Nadalje, zaposleni roditelj nakon iskorištenja roditeljnog dopusta (do navršenih 6. mjeseci života djeteta) ili prava na rad s polovicom punoga radnog vremena (najduže do navršenih 9. mjeseci života djeteta), može **pravo na roditeljski dopust** (nakon navršenih 6 pa sve do navršenih 30 mjeseci života djeteta, ovisno o broju djece) koristiti i kao pravo na rad s polovicom punoga radnog vremena u dvostrukom trajanju neiskorištenoga roditeljskog dopusta (sve do navršenih 8 godina života djeteta, čl. 15. st. 4. ZakRod). Primjerice, ako je roditelj jednog djeteta počeo koristiti pravo na rad s polovicom punog radnog vremena tijekom korištenja roditeljskog dopusta u navršenom 7. mjesecu života djeteta (kada je do kraja prava na korištenje roditeljskog dopusta preostalo još 5 mjeseci), može pravo na

rad s polovicom punog radnog vremena koristiti ukupno 10 mjeseci (dvostruko trajanje neiskorištenog dijela roditeljskog dopusta), tj. to do navršenih 17 mjeseci života djeteta.

Za vrijeme korištenja prava na roditeljni ili roditeljski dopust sa radom s polovicom punog radnog vremena naknada iznosi 70% proračunske osnovice (čl. 24. st. 3. i st. 9. ZakRod), odnosno 2.328,20 kn.

3.2.4. Mirovanje radnog odnosa do treće godine života djeteta

Roditelji koji **nemaju pravo na trogodišnji roditeljni dopust** (budući se radi o prvom ili drugom djetetu, a ne o blizancima ili trećem djetetu), mogu – i to **samo jedan od roditelja**, nakon iskorištenog prava na roditeljni i roditeljski dopust ili prava na rad s polovicom punog radnog vremena (nakon navršenih 12. mjeseci života djeteta) koristiti **pravo na neplaćeni dopust do treće godine** života djeteta (čl. 22. ZakRod).

Za to vrijeme **prava i obveze iz radnog odnosa miruju** (čl. 87 ZOR-a).

Poslodavac će roditelja (koji koristi navedeno pravo) **odjaviti** u službama HZMO-a i HZZO-a.

Roditelj (koji je na neplaćenom dopustu) može **zdravstveno osiguranje** ostvariti:

- kao **član obitelji osiguranika** (primjerice po osnovi radnog odnosa supružnika i sl., prema čl. 10. ZakZO) na način da nadležnom područnom uredu Zavoda (prema boravištu, odnosno prebivalištu osiguranika) **podnese Tiskanicu 3.** i slijedeće priloge: - dokaz o prebivalištu ili stalnom boravku (uvjerenje MUP-a ili osobna iskaznica), - vjenčani list ne stariji od 6 mjeseci, - dokaz da nema drugu osnovu osiguranja (ispis staža HZMO-a), ili
- **plaćanjem doprinosa** za zdravstveno osiguranje kao „druge osigurane osobe“ (čl. 13. ZakZO)⁶ koje **same za sebe** snose troškove zdravstvenog osiguranja, **jednokratnom uplatom** doprinosa za obvezno zdravstveno osiguranje **na najnižu osnovicu** za obračun doprinosa za obvezno zdravstveno osiguranje (koja za **2021. godinu** iznosi 3.488,78 kn mjesečno) za razdoblje od 12 mjeseci (što iznosi 6.907,78 kn godišnje (3.488,78 x 16,5% x 12 mjeseci).

Isto tako, roditelj koji koristi pravo na neplaćeni dopust do treće godine života djeteta, može ako želi iskoristiti tzv. **institut produženog osiguranja** (čl. 18. st. 2. t. 2. Zakona o mirovinskom osiguranju (Nar. Nov., br. 157/13 do 102/19, nadalje ZakMIO) i plaćati doprinos **za mirovinsko osiguranje** na propisanu osnovicu (koja u 2021. godini iznosi 3.488,78 kuna) za vrijeme dok se nalazi na neplaćenom dopustu (što za I. i II. stup mirovinskog osiguranja (15% + 5% = 20%) iznosi ukupno 697,76 kn mjesečno), koji se uplaćuje do 15. u mjesecu za prethodni (čl. 118. do čl. 125. Zakona o doprinosima (Nar. nov., br. 84/08 do 106/18, nadalje ZakDop).

Na produženo mirovinsko osiguranje mogu se osigurati osobe kojima od prestanka obveznog osiguranja nije proteklo više od 12 mjeseci - ako u tom roku podnesu prijavu na osiguranje.

6 Čl. 13. ZakZO, propisano je da su druge osigurane osobe: osobe s prebivalištem, odnosno odobrenim stalnim boravkom u Republici Hrvatskoj, koje pravo na obvezno zdravstveno osiguranje ne mogu ostvariti niti kao osiguranici niti kao članovi obitelji osiguranika, te su obvezne osigurati se na obvezno zdravstveno osiguranje kao osigurane osobe. Prava i obveze iz obveznog zdravstvenog osiguranja stječu pod uvjetom da su prethodno jednokratno uplatile doprinos za obvezno zdravstveno osiguranje od dana prestanka ranijeg statusa osigurane osobe. Ako za njih nije moguće utvrditi datum prestanka ranijeg statusa osigurane osobe, prava i obveze iz obveznog zdravstvenog osiguranja stječu pod uvjetom da su prethodno jednokratno uplatile doprinos za obvezno zdravstveno osiguranje na najnižu osnovicu za obračun doprinosa za obvezno zdravstveno osiguranje za razdoblje od 12 mjeseci.

5 Roditeljski dopust može trajati od 6 do 30 mjeseci, ovisno o broju djece: – 6 mjeseci, za prvo i drugo rođeno dijete, – 30 mjeseci, za rođene blizance, treće i svako sljedeće dijete.

3.3. Iskazivanje podataka o radnicima koji koriste pravo na roditeljni i roditeljski dopust na obrascu JOPPD

Poslodavac može iskazati podatke o radnicima koji koriste roditeljni ili roditeljski dopust zajedno sa isplatom plaće ostalih radnika ili to mogu učiniti do 15. u mjesecu za prethodni mjesec.

Primjer 3. - Početak korištenja roditeljnog dopusta

Poslodavac ABC d.o.o. ima zaposlenu radnicu Hanu Anić iz Zagreba koja je do 12.05.2021. radila (za koje vrijeme joj je isplaćena plaća, ugovorena u iznosu od 7.000,00 mjesečno), te sa 13.05.2021. počinje koristiti pravo na roditeljni dopust.

Svibanj 2021. ima 168 radnih sati (za 8 satno radno vrijeme pet dana u tjednu, op.a.). Do 12.05.2021. ima 8 radnih dana tj. 64 radna sata (za koje je radnici obračunana plaća u iznosu od 2.666,67 kn (7.000,00 kn / 168 sati = 41,6667 x 64 sata = 2.666,67 kn), obračuna na slijedeći način:

Plaća je isplaćena 14. lipnja 2021. (kada je predan i obrazac JOPPD), u kojemu je stranica B popunjena na slijedeći način:

BESPLATNO ZA PRETPLATNIKE

SVAKODNEVNO KORIŠTENJE STRUČNE
TELEFONSKE KONZULTANTSKE SLUŽBE!

Ponedjeljom i četvrtkom
od 11.00 do 15.30 sati,
utorkom, srijedom i petkom
od 8.30 do 13.00 sati.

www.racunovodstvo-porezi.hr

- stranica B -

IV. Redni broj stranice 1/1		III. Vrsta izvješća 1		II. Oznaka izvješća 21165		I. OIB podnositelja izvješća 12345678901	
17. Obračunani primitak od nesamostalnog rada (plaća)		11. Iznos primitka (oporezivi)	12. Osnovica za obračun doprinosa	8. Oznaka prvog/zadnjeg mjeseca u osiguranju po istoj osnovi	9. Oznaka punog/nepunog radnog vremena ili rada s polovicom radnog vremena	6.1. Oznaka stjecatelja/osiguranika	6.2. Oznaka primitka/obveze doprinosa
16.1. Oznaka načina isplate	16.2. Iznos za isplatu	10.0. Ukupni neodrađeni sati rada (10.- odrađeni sati rada)	10.2. Razdoblje obračuna do	7.1. Obveza dodatnog doprinosa za MO za staž sa povećanim trajanjem	7.2. Obveza posebnog doprinosa za poticanje zapošljavanja osoba s invaliditetom	4. OIB stjecatelja/osiguranika	5. Ime i prezime stjecatelja/osiguranika
15.1. Oznaka neoporezivog primitka	15.2. Iznos neoporezivog primitka	10. Sati rada	10.1. Razdoblje obračuna od	6.1. Oznaka stjecatelja/osiguranika	6.2. Oznaka primitka/obveze doprinosa	2. Šifra općine/grada prebivališta/boravišta	3. Šifra općine/grada rada
14.1. Iznos obračunalog poreza na dohodak	14.2. Iznos obračunalog prireza porezu na dohodak	12.1. Doprinos za mirovinsko osiguranje	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	1. Redni broj			
13.4. Osobni odbitak	13.5. Porezna osnovica	12.3. Doprinos za zdravstveno osiguranje	12.4. Doprinos za zaštitu zdravlja na radu				
13.2. Izdatak - uplaćeni doprinos za mirovinsko osiguranje	13.3. Dohodak	12.5. Doprinos za zapošljavanje	12.6. Dodatni doprinos za mirovinsko osig. za staž osiguranja koji se računa s povećanim trajanjem				
12.9. Poseban doprinos za zapošljavanje osoba s invaliditetom	13.1. Izdatak	12.7. Dodatni doprinos za mirovinsko osiguranje za staž osiguranja koji se računa s povećanim trajanjem - II STUP	12.8. Poseban doprinos za korištenje zdravstvene zaštite u inozemstvu				
12.7. Dodatni doprinos za mirovinsko osiguranje za staž osiguranja koji se računa s povećanim trajanjem - II STUP	12.8. Poseban doprinos za korištenje zdravstvene zaštite u inozemstvu	12.3. Doprinos za zdravstveno osiguranje	12.4. Doprinos za zaštitu zdravlja na radu				
12.5. Doprinos za zapošljavanje	12.6. Dodatni doprinos za mirovinsko osig. za staž osiguranja koji se računa s povećanim trajanjem	12.1. Doprinos za mirovinsko osiguranje	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP				
12.3. Doprinos za zdravstveno osiguranje	12.4. Doprinos za zaštitu zdravlja na radu	11. Iznos primitka (oporezivi)	12. Osnovica za obračun doprinosa				
12.1. Doprinos za mirovinsko osiguranje	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	10.0. Ukupni neodrađeni sati rada (10.- odrađeni sati rada)	10.2. Razdoblje obračuna do				
10. Sati rada	10.1. Razdoblje obračuna od	10. Sati rada	10.1. Razdoblje obračuna od				
8. Oznaka prvog/zadnjeg mjeseca u osiguranju po istoj osnovi	9. Oznaka punog/nepunog radnog vremena ili rada s polovicom radnog vremena	8. Oznaka prvog/zadnjeg mjeseca u osiguranju po istoj osnovi	9. Oznaka punog/nepunog radnog vremena ili rada s polovicom radnog vremena				
7.1. Obveza dodatnog doprinosa za MO za staž sa povećanim trajanjem	7.2. Obveza posebnog doprinosa za poticanje zapošljavanja osoba s invaliditetom	7.1. Obveza dodatnog doprinosa za MO za staž sa povećanim trajanjem	7.2. Obveza posebnog doprinosa za poticanje zapošljavanja osoba s invaliditetom				
6.1. Oznaka stjecatelja/osiguranika	6.2. Oznaka primitka/obveze doprinosa	6.1. Oznaka stjecatelja/osiguranika	6.2. Oznaka primitka/obveze doprinosa				
4. OIB stjecatelja/osiguranika	5. Ime i prezime stjecatelja/osiguranika	4. OIB stjecatelja/osiguranika	5. Ime i prezime stjecatelja/osiguranika				
2. Šifra općine/grada prebivališta/boravišta	3. Šifra općine/grada rada	2. Šifra općine/grada prebivališta/boravišta	3. Šifra općine/grada rada				
1. Redni broj		1. Redni broj					

Primjer 4. - Završetak roditeljnog dopusta i početak korištenja roditeljskog dopusta

Poslodavac ABC d.o.o. ima zaposlenu radnicu Ivu Ivić koja je do 22.04.2021. koristila pravo na roditeljni dopust (128 sati = 16 dana x 8 sati), te od 23.04.2021. počinje koristiti pravo na roditeljski dopust (6 dana x 8 sati = 48 sati).

Stranica B obrasca JOPPD (predanog 14.05.2021.) popunjava se na slijedeći način:

**Objavite svoje
financijske izvještaje
u RiPup-u**

Cijena: **980⁰⁰ kn + PDV**
T: **01 / 49 21 737**

- stranica B -

I. OIB podnositelja izvješća 23456789012		II. Oznaka izvješća 21134		III. Vrsta izvješća 1		IV. Redni broj stranice 1/1	
1. Redni broj	1.	6.1. Oznaka stjecatelja/ osiguranika	5203	10. Sati rada	128	10.1. Razdoblje obračuna od	01.04.2021.
2. Šifra općine/grada prebivališta/boravišta	00000	4. OIB stjecatelja / osiguranika	34567890123	8. Oznaka prvog/zadnjeg mjeseca u osiguranju po istoj osnovi	2	10.2. Razdoblje obračuna do	22.04.2021.
3. Šifra općine/grada rada	00000	6.2. Oznaka primitka/ obveze doprinosa	0000	9. Oznaka punog/ nepunog radnog vremena ili rada s polovicom radnog vremena	0	10.3. Razdoblje obračuna do	30.04.2021.
14.1. Iznos obračunanog poreza na dohodak	0,00	7.1. Obveza dodatnog doprinosa za MO za staž sa povećanim trajanjem	0	11. Iznos primitka (oporezivi)	0,00	12.1. Doprinosa za mirovinsko osiguranje	0,00
14.2. Iznos obračunanog prireza porezu na dohodak	0,00	7.2. Obveza posebnog doprinosa za poticanje zapošljavanja osoba s invaliditetom	0	12. Osnovica za obračun doprinosa	0,00	12.2. Doprinosa za mirovinsko osiguranje - II STUP	0,00
13.4. Osobni odbitak	0,00	10. Oznaka izvješća 21134	2	12.3. Doprinosa za zaštitu zdravlja na radu	0,00	12.3.1. Izdatak	0,00
13.5. Porezna osnovica	0,00	10.1. Razdoblje obračuna od	01.04.2021.	12.4. Doprinosa za zaštitu zdravlja na radu	0,00	12.3.2. Dohodak	0,00
13.2. Izdatak - uplaćeni doprinos za mirovinsko osiguranje	0,00	10.2. Razdoblje obračuna do	22.04.2021.	12.5. Doprinosa za zapošljavanje	0,00	12.3.3. Dohodak	0,00
12.9. Poseban doprinos za zapošljavanje osoba s invaliditetom	0,00	10.3. Razdoblje obračuna do	30.04.2021.	12.6. Dodatni doprinos za mirovinsko osig. za staž osiguranja koji se računa s povećanim trajanjem	0,00	12.3.4. Dohodak	0,00
12.7. Dodatni doprinos za mirovinsko osiguranje za staž osiguranja koji se računa s povećanim trajanjem - II STUP	0,00	10.4. Razdoblje obračuna do	30.04.2021.	12.7. Dodatni doprinos za mirovinsko osiguranje za staž osiguranja koji se računa s povećanim trajanjem - II STUP	0,00	12.3.5. Dohodak	0,00
12.5. Doprinos za zapošljavanje	0,00	10.5. Razdoblje obračuna do	30.04.2021.	12.8. Poseban doprinos za korištenje zdravstvene zaštite u inozemstvu	0,00	12.3.6. Dohodak	0,00
12.3. Doprinos za zdravstveno osiguranje	0,00	10.6. Razdoblje obračuna do	30.04.2021.	12.8.1. Izdatak	0,00	12.3.7. Dohodak	0,00
16.1. Oznaka načina isplate	16.2. Iznos za isplatu	16.1. Oznaka načina isplate	0	16.2. Iznos za isplatu	0,00	16.1. Oznaka načina isplate	0,00
15.1. Oznaka neoporezivog primitka	15.2. Iznos neoporezivog primitka	15.1. Oznaka neoporezivog primitka	0	15.2. Iznos neoporezivog primitka	0,00	15.1. Oznaka neoporezivog primitka	0,00
17. Obračunani primitak od nesamostalnog rada (plaća)	0,00	17. Obračunani primitak od nesamostalnog rada (plaća)	0,00	17. Obračunani primitak od nesamostalnog rada (plaća)	0,00	17. Obračunani primitak od nesamostalnog rada (plaća)	0,00

Ako je radnica Iva Ivić za vrijeme trajanja roditeljnog dopusta imala pravo na naknadu u iznosu od 6.220,00 kn neto (prema obrascu Potvrda o plaći, u 6 mjesecom razdoblju prije mjeseca u kojem je počelo ostvarivanje prava na roditeljni dopust), na koji će iznos naknade imati pravo za vrijeme korištenja roditeljskog dopusta?

Za vrijeme korištenja roditeljnog dopusta radnica je imala pravo na 100% iznos od osnovice prema prosjeku isplaćenih plaća u razdoblju od 6 mjeseci prije mjeseca u kojem je počela roditeljni dopust (čl. 55. st. 2. i 3. ZakZO) koja nije ograničena, uz ispunjenje uvjeta staža osiguranja.

Za vrijeme korištenja roditeljskog dopusta naknada iznosi 100% od osnovice za naknadu plaće (utvrđene prema 6 mjesecom prosjeku prije početka korištenja roditeljnog dopusta), s time da ista **ne može biti veća** od 170% proračunske osnovice (čl. 24. st. 2. ZakRod) tj. 5.654,20 kn mjesečno (3.326,00 x 170%).

Budući da toj radnici 100% od osnovice za naknadu plaće (prema 6 mjesecom prosjeku prije početka korištenja roditeljnog dopusta) iznosi 6.220,00 kn, a najviša naknada ne može biti veća od 170% proračunske osnovice tj od iznosa 5.654,20 kn, proizlazi da radnica ima pravo na naknadu u najvišem iznosu od 5.654,20 kn za vrijeme korištenja roditeljskog dopusta.

Da je riječ o radnici kojoj je za vrijeme korištenja roditeljnog dopusta utvrđeno pravo na naknadu manju od 170% proračunske osnovice (5.654,20 kn), primjerice 5.000,00 kn, ista bi i imala pravo na naknadu u istom iznosu (5.000,00 kn) i nadalje za vrijeme korištenja roditeljskog dopusta.

Primjer 5. - Rad sa polovicom punog radnog vremena kod korištenja roditeljskog dopusta

Za vrijeme korištenja roditeljnog (nakon 70 dana obveznog) ili roditeljskog dopusta radnica može koristiti pravo na rad s polovicom punog radnog vremena, za koje joj vrijeme pripada pravo na roditeljni ili roditeljsku naknadu u iznosu od 70% proračunske osnovice tj. 2.328,20 kn mjesečno.

Poslodavac CDE d.o.o. ima zaposlenu radnicu Petru Perić koja je za vrijeme korištenja roditeljskog dopusta započela sa radom sa polovicom punog radnog vremena (od 14.04.2021.). Radnica ima ugovorenu plaću u iznosu od 12.000,00 kn mjesečno.

Naknada za vrijeme korištenja roditeljskog dopusta (prema 6 mjesecom prosjeku prije početka korištenja roditeljnog dopusta) iznosi 5.654,20 kn mjesečno.

Radnica je do 14.04.2021. koristila samo roditeljski dopust, dok od 15.04.2021. koristi roditeljski dopust s pravom na rad s polovicom radnog vremena.

Travanj 2021. (kod 5 dnevnog radnog tjedna po 8 sati dnevno) ima 176 sati te na punu bruto plaću 1 sat rada iznosi 68,18 kn (12.000,00 / 176).

Od 15. do 30. 04.2021. ima 12 radnih dana u kojima je radnica (polovica radnog vremena) odradila 48 sati (12 x 4 sata), za koje joj je obračunana plaća u iznosu od 3.272,64 kn (12.000,00/176 = 68,18 kn x 48 sati = 3.272,64 kn).

Plaća	Iznos
I. Bruto plaća	3.272,64
1. Doprinosi iz plaće	654,53
a) MIO I. stup - 15%	490,90
b) MIO II. stup - 5%	163,63
2. Dohodak (Bruto plaća - doprinosi)	2.618,11
3. Osobni odbitak	2.618,11
4. Osnovica za oporezivanje	0,00
5. Porez na dohodak - ukupno	0,00
a) 20% (do 30.000,00)	0,00
b) 30% (iznad 30.000,00)	0,00
5.1. Prirez na dohodak	0,00
6. Plaća za isplatu (rbr.2.-rbr.5.)	2.618,11
II. Doprinosi na plaću (za zdravstveno osiguranje 16,5%)	539,99

Radnica je do 14.04.2021. (10 radnih dana) koristila samo roditeljski dopust (za vrijeme ima imala pravo na naknadu od 5.654,20 kn mjesečno, tj u travnju 2021. za 176 sati), te bi za tih 14 kalendarskih dana (10 radnih dana x 8 sati = 80 sati) imala pravo na 2.529,18 kn, uvećano za roditeljsku naknadu za vrijeme prava na rad s polovicom radnog vremena koja iznosi 634,96 kn za razdoblje od 15. do 30.04.2021. (2.328,20 kn mjesečno / 176 sati = 13,2284 kn x 48 sati = 634,96 kn), tj ukupno roditeljska naknada za travanj iznosila bi 3.164,14 kn (2.529,18 + 634,96).

Poslodavac predaje JOPPD (na kojem iskazuje obračun samo za plaću, dok se naknada za roditeljski dopust iskazuje bez iznosa, budući istu obračunava Zavod) na dan isplate plaće 14.05.2021. Stranica B popunjava se na sljedeći način:

BESPLATNO ZA PRETPLATNIKE ČASOPISA RiPup SVAKODNEVNO KORIŠTENJE STRUČNE TELEFONSKE KONZULTANTSKE SLUŽBE!

Porezni i pravni stručnjaci, svakim radnim danom, neograničeno, bez naplate telefonskih impulsa!

RAČUNOVODSTVO
i POREZI u praksi

19 godina
rješavamo vaše poslovne izazove
iz područja računovodstva,
poreza, plaća i naknada,
radnih odnosa i
trgovačkog prava

**Stručno, praktično,
brzo i točno!**
01 49 21 739
01 48 36 046
(temeljem PIN-a)

www.racunovodstvo-porezi.hr

